

16/01/2023

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi määräaikaisista maatalouden ja vesiviljelyn kustannuksista

Venäjän hyökkäysota Ukrainaan ja siitä seurannut tuotantopanosten ja raaka-aineiden heikentynyt saatavuus ja kohonnut hinta, ovat aiheuttaneet monille maidontuotantoyrityksille merkittäviä taloudellisia ongelmia. Koko ruokaketju on pyrkinyt vastaamaan tuotantopanosten hintojen nousuun mutta tuottajahintojen nousulla on pystytty kompensoimaan vain osa kustannusten noususta. Jos sähkön hinta nousee merkittävästi edellyttää kotimaisen ruoantuotannon turvaaminen tilojen tukemista.

Tarkastelujakso tulee olla lähempänä nykytilaa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että sähkön kustannustuen perusteena olevan energian määrä ns. tarkastelujakso on 1.1.2012-31.12.2021. Monet tilat ovat kuitenkin tehneet lähiaikana investointeja, jotka voivat esim. lisätä liiketoiminnan kasvua tai parantaa eläinten hyvinvointia. Toiminnan kehittäminen kasvun tai muun syyn vuoksi voi kuitenkin lisätä energian kulutusta. On tärkeää, että tuen perusteena oleva energiamäärä määräytyy mahdollisimman hyvin nykytilanteen mukaan. Hallituksen esityksessä ehdotettu tarkastelujakso ei myöskään huomio uusia yrittäjiä, joilla ei ole koko vuoden 2021 energian kulutustietoja. Ehdotamme, että energian määrän tarkastelujaksoksi otetaan 1.1.2022-31.12.2022.

Sähkön kustannustukea maksettava tarvittaessa enemmän kuin 25 senttiä kilowattitunnilta

Esityksessä ehdotettu tuen enimmäismäärä 25 snt/kWh on riittämätön, mikäli pahimmat skenaariot toteutuvat. Arviot sähkön hinnasta talvella 2023 vaihtelevat suuresti. Hintaan tulee vaikuttamaan monet seikat kuten sää. Jotta esityksessä mainitut tavoitteet ruoantuotannon omavaraisuuden ja jatkuvuuden turvaamisesta pystytään turvaamaan, pidämme tärkeänä, että nyt säädettävä tuki-instrumentti toimii myös, jos todella suuria sähkön hintatilanteita tulee. Energia-intensiivisen lypsykarjatuotannon toimijoiden toiminta vaarantuu merkittävästi, jos energian hinta nousee esim. yli 40 senttiä/kWh. Kriisituki-instrumentin on toimittava myös tuollaisessa tilanteessa. Esitämme, että hallituksen esityksessä poistetaan tuen enimmäismäärä/kWh.

Kustannustukeen käytettävää kokonaismäärärahaa pienentää se, että loka-marraskuun pörssisähkön keskimääräinen hinta oli alhaisempi, kuin syyskuussa tai joulukuussa. Tämä mahdollistaa tukiosuuden korottamisen. Ehdotamme, että tukiosuuden kertoimena käytettävä prosenttiosuus tulisi olla 40 % sijaan 50 %.

Sähkön kustannustuki kohdistettava aktiivitoimijoille

Esityksessä ehdotetaan, että sähkön kustannustukea ei makseta, jos hintakaudella ostettu sähkön määrä on alle 25 % määräkaudella ostetusta määrästä. Jotta tuki kohdistuisi aktiivisille ruoantuottajille ehdotamme, että kustannustukea ei maksettaisi, jos hintakaudella ostettu sähkön määrä on alle 50 % määräkaudella ostetusta määrästä. On tärkeää, että tuki kohdistuu tiloille, joilla on edelleen aktiivista tuotantoa vuonna 2023.

16/01/2023

Sähkökustannusten osuus yrittäjätulosta huomioitava tuessa

Ehdotuksen tarkoitus on turvata kotimaisen ruoantuotannon jatkuvuus. Sähkön hinnan noususta kärsivät erityisesti energiantensiiviset toimialat, joita ovat kasvihuoneet ja lypsykarjatuotanto. Luonnonvarakeskuksen mukaan (HE luonnos) vuoden 2022 ennakkolisten tulosten perusteella sähkökustannus on keskimäärin 44 % yrittäjätulosta. Maitotiloilla sähkökustannus on 90 % yrittäjätulosta, kun taas viljatililla vain 11,6 prosenttia. Sähkötukea tulisikin kohdentaa huomattavasti selkeämmin sen mukaan kuinka suuri osuus sähkökustannuksella on yrittäjätulosta. Luonnonvarakeskuksen mukaan lypsykarjatoimijan yrittäjätulo on laskenut 75 % vuodesta 2020. Energian kustannustukea on kohdennettava selkeämmin sen mukaan, kuinka suuri osuus energiakustannuksilla on yrittäjätulosta.

Lisätietoja

Anna-Kaisa Auvinen
Yhteiskuntasuhdejohtaja

Ilkka Pohjamo
Alkutuotantojohtaja